

корисні моделі № 34166 від 25 липня 2008 р. — (51) МПК (2006) H03K 29/00 — Бюл. 14. — 12 с.

8. *Мараховский Л. Ф., Михно Н. Л.* Електронна обчислювальна машина. — Патент. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі № 34167 від 25 липня 2008 р. — (51) МПК (2006) G06F 17/00 — Бюл. 14. — 10 с.

9. *Мараховский Л. Ф., Михно Н. Л.* Мікропрограмний пристрій керування. — Патент. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі № 87871 від 28. 08 2009 р. — (51) МПК (2009) G06F 9/00 — Бюл. 16. — 6 с.

10. *Мараховский Л. Ф., Воеводін С. В., Михно Н. Л. Шаранов А. Д.* Комп'ютерна схемотехніка: практикум для бакалаврів спец. «Інтелектуальні системи прийняття рішень». — К.: КНЕУ, 2008. — 245 с.

Наконечний С. І., канд. екон. наук, професор,
Наконечний Т. С. канд. екон. наук,
Савіна С. С., канд. екон. наук, доцент,
Нужна С. А., канд. екон. наук,
Манько М., аспірант

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛА НА ФАКУЛЬТЕТІ ЕКОНОМІКИ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

На кафедрі економіко-математичного моделювання захищено цикл дисертаційних робіт по математичному моделюванню техніко-економічних процесів агропромислового виробництва. Розроблені економіко-математичні моделі при відповідному спрощенні, але не порушуючи сутності дослідження, викладаються у вигляді лабораторних робіт для студентів факультету економіки агропромислових формувань. Подібні моделі без особливих труднощів можна адаптувати та адаптуються на інших факультетах.

Розроблені економіко-математичні моделі науковцями кафедри суттєво адекватніші від існуючих економіко-математичних моделей, описують техніко-економічні процеси агропромислового виробництва з допомогою лінійних стохастичних моделей, у яких включені обмеження по системних характеристиках (стійкості, маневреності, інерційності, ризику, надійності, еластичності тощо).

Викладачі кафедри дотримуються принципів, які розроблені М. Д. Кондрат'євим ще у 20—30-х роках минулого століття, необхідності поєднання ринкових відносин з плануванням виробництва. Цей автор вважав за потрібне врахування стихійності, невизначеності розвитку економічних систем, оцінювання та управління ризиками, надійності та гнучкості планів, а також пропонував не використовувати «жорстке планування». Однак в агропромисловому виробництві або відсутнє планування, або ведеться в дуже вузькому форматі.

Викладачі кафедри користуються тим постулатом, що мудрість — це здібність передбачити наслідки дій, які здійснюються, готовність пожертвувати тимчасовою вигодою ради більших благ у майбутньому та вміння керувати тим, що піддається керуванню, та не засмучується через те, що є некерованим. Отже, менеджер, системний аналітик повинен існуючі процеси сприймати як хаотичні, використовувати для їх планування системний підхід, синергетику, методи нелінійної динаміки, фрактального аналізу, R/S-аналізу, методів штучного інтелекту, топології тощо. Треба враховувати, що нинішній стан економіки можна назвати станом турбулентності, тобто незначні події можуть призвести до великих потрясінь. Тому планування — це процес завчасного прийняття та оцінки взаємозв'язаної сукупності рішень у ситуації, коли допускається, що бажаний стан у майбутньому навряд чи наступить, якщо не прийняти спеціальні міри, що, прийнявши відповідні міри, можна збільшити ймовірність благополучного результату. Однак сучасне планування не враховує хаотичності процесів, їх турбулентність, рефлексивність тощо. Сучасне планування базується на статистичних (середніх) даних, чим узаконюються існуючі недоліки управління виробництвом, порушується постулат хаотичності процесів. У плануванні агропромислових процесів необхідно враховувати повний спектр можливих подій, включаючи ті, що можуть реалізуватися з дуже малою ймовірністю, але ведуть до «економічних катастроф». Це підтверджує остання світова фінансова криза. Звернемо увагу, що економісти не передбачали цієї кризи, як і десятки інших, які відбулися у ХХ столітті. Кафедра розробила і проводить лабораторні роботи (виробничі ситуації):

1. Інвестування та реінвестування збереження та відновлення ґрунтів.
2. Оптимізація вирощування та переробки цукрових буряків в умовах невизначеності.
3. Оптимізація структури (поєднання) галузей аграрних формувань.